

‘Nu is duidelijk welke groepen allemaal vallen onder de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling’

Rik Viergever is projectmanager bij CoMensha, het landelijk coördinatiecentrum tegen mensenhandel. Hij was nauw betrokken bij de ontwikkeling van meer dan 25 zogenoemde ‘factsheets’ die praktische tips bieden bij het signaleren van alle typen huiselijk geweld en kindermishandeling en bij wat je moet doen als je als professional signalen daarvan tegenkomt. ‘Mensen denken bij mishandeling meestal niet aan mensenhandel.’

TEKST EN FOTO: MAARTJE VAN DER ZEDDE

Hoe kwam je bij dit onderwerp terecht?

'Tijdens mijn promotieonderzoek voor gezondheidswetenschappen bestudeerde ik de geschiedenis van mensenhandel in Nederland. Ik ontdekte onder meer dat slachtoffers van mensenhandel tien jaar geleden niet werden toegelaten tot de vrouwenopvang. Vanwege de beperkte kennis die over deze specifieke groep voorhanden was, vielen deze mensen buiten de reguliere zorgpaden. Er was meer kennis over nodig bij professionals. Bij CoMensha zette ik een aantal lijnen uit naar onder meer universiteiten, het onderwijs en de zorg om kennis te verzamelen en voor deze slachtoffers meer aandacht te genereren. Als organisatie hebben we echt gevochten voor erkenning voor deze groep. Tien jaar later is er op vele gebieden zorg voor hen. Ze worden nu ook expliciet genoemd in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.'

Waarom was deze groep zo onbekend?

'Het is in Nederland een kleine groep, per jaar zijn er zesduizend gevallen, tegenover 119.000 gevallen van kindermishandeling en tweehonderdduizend slachtoffers van huiselijk geweld. Dit zijn geen exacte cijfers, maar ze zijn wel wetenschappelijk onderbouwd. Ook denken mensen bij mishandeling meestal niet aan mensenhandel; 88 procent van de slachtoffers ziet tijdens de uitbuiting een zorgverlener, zoals de huisarts, maar slechts twintig procent van de zorgverleners kan goed signaleren dat er iets aan de hand is. Door kennis onder zorgverleners te verbeteren, willen we als organisatie helpen dat gat te overbruggen.'

Hoe kwamen jullie op het idee om factsheets te gaan ontwikkelen?

'We kwamen erachter dat er meer kleine groepen slachtoffers zijn van huiselijk geweld en kindermishandeling waar nog weinig kennis over voorhanden was, zoals geweld tegen het ongebooren kind, het Shaken Baby Syndroom, jeugdprostitutie, geweld van een kind tegen een ouder en online seksuele intimidatie. Alle onbekende groepen bij elkaar opgeteld vormen wel degelijk een grote groep. We wilden iets maken voor niet

alleen slachtoffers van mensenhandel, maar ook voor andere specifieke groepen slachtoffers van geweld die wel tot de Meldcode behoren, maar die er niet expliciet in worden genoemd en niet bekend zijn bij professionals. We werkten hiervoor samen met verschillende organisaties die zich bezighouden met deze thema's, zoals Movisie, Pharos, NJi, slachtofferhulp NL, Veilig Thuis, beroepsorganisaties, clustervertegenwoordigers, verpleegkundigen en verzorgenden. We vroegen aan hen hoe we deze groepen het best onder de aandacht konden brengen en welke informatie nuttig is voor professionals. Een van de aanbevelingen was om de informatie zo beknopt mogelijk te maken omdat mensen weinig tijd hebben. Toen werd het idee geboren om factsheets te maken waarin alle signalen, risicofactoren, overwegingen, feiten, cijfers etc. bondig worden weergegeven. Wij hebben het project logistiek gecoördineerd, inhoudelijk hebben de organisaties met expertise in het betreffende onderwerp van elke factsheet de leiding gehad. Het is een bijzonder project, er hebben meer dan vijftig organisaties aan meegedacht en meegeschreven. Een groot voordeel van de factsheets is dat nu duidelijk is welke groepen allemaal vallen onder de Meldcode. Daarmee is veel gewonnen, want zorgverleners zien meteen: o ja, dat hoort er ook allemaal bij.'

Kraamverzorgenden vinden signaleren soms lastig. Ze geven aan dat zij er allereerst zijn voor de verzorging van moeder en kind, dat er vaak weinig tijd is en dat zij het vertrouwen van gezinnen niet willen schaden. Ook hebben ze het gevoel dat er weinig wordt gedaan met wat zij signaleren. Hoe denk jij hierover?

'Je hebt een zware baan, er speelt veel en signaleren kan lastig zijn. Als je het gevoel hebt dat je niet voldoende bent uitgerust om hiermee om te gaan, trek dan bij je organisatie aan de bel en geef aan dat je er beter in opgeleid wilt worden, maar het is tegenwoordig minder moeilijk dan je denkt. Bij Veilig Thuis, waar onder andere het oude AMK bij zit, kun je niet alleen melden, zoals veel mensen denken, maar ook om advies vragen. "Meldcode" is eigenlijk een slechte naam, het is een advies- en meldcode. Bij de geringste

'Het is beter voor je juridische positie als je het advies van een expert van Veilig Thuis opvolgt'

signalen mag je Veilig Thuis bellen, dat kan ook anoniem. Je kunt dan bijvoorbeeld vragen: wat zou jij doen in deze situatie? Je hoeft het niet zelf te bedenken en je hoeft het al helemaal niet alleen op te lossen. Je kunt varen op de kennis van velen wiens vak dit is. Het is ook beter voor je juridische positie als je het advies van een expert van Veilig Thuis opvolgt. Je zult dan niet snel verwijtbaar handelen. Niets doen is wél verwijtbaar handelen. De organisatie Veilig Thuis is een spin in het web. Als een professional een melding heeft gedaan, dan koppelen ze die altijd terug. Daar kun je ze verantwoordelijk voor houden, want het hoort bij hun taken.'

Welke tips heb je tot slot voor kraamverzorgenden als zij een vermoeden hebben dat er iets aan de hand is?

'Vraag ernaar en vraag door. Ook al voel je je een beetje opgelaten, het is beter om er wel naar te vragen dan er later achter te komen dat er sprake was van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Spreek mensen alleen, zonder tolk. Een tolk kan de mishandelaar zijn. Bel eventueel een tolk die het gezin niet kent. Gebruik de Meldcode en de factsheets en bel laagdrempelig Veilig Thuis voor advies. En onthoud: je hoeft het niet alleen te doen.' ●

Factsheets over huiselijk geweld en kindermishandeling

Meer dan vijftig organisaties (waaronder CoMensha, Movisie, het NJi, Pharos, slachtofferhulp NL, het Verwey-Jonker instituut, Veilig Thuis en vele anderen) die werken aan de preventie en aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling hebben hun kennis en expertise gebundeld in meer dan 25 factsheets over diverse vormen van geweld. Daarnaast hebben nog tientallen andere organisaties bijgedragen aan de ontwikkelde factsheets door feedback te geven en mee te denken over de inhoud. De factsheets bieden praktische tips bij het signaleren van alle typen geweld, mishandeling, misbruik, verwaarlozing en uitbuiting, en bij wat te doen als je als professional signalen tegenkomt. Ook geven de factsheets een aanzet tot handelen voor alle beroepsgroepen die met de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling werken. 'Het project genereert vooral extra aandacht voor die groepen slachtoffers van geweld die wel aandacht verdienen, maar die vaak niet genoeg krijgen', vertelt Rik Viergever, die het gezamenlijke project initieerde. 'Een belangrijk onderdeel van dit project is de brede betrokkenheid van organisaties met expertise op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling en van beroepsverenigingen van professionals die de factsheets

gaan gebruiken.' Bezoek voor de factsheets de website huiselijkgeweld.nl/typengeweld, voor meer informatie over de Meldcode [rijks overheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode](http://rijks-overheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode), en voor meer informatie over Veilig Thuis vooreenveiligthuis.nl/.